

Bilaga 1:3 till kommunstyrelsens protokoll den 8 januari 2003, § 14

PM 2002 RI+V (Dnr 3754/02)

Direktiv för utredningen SPO (stadens politiska organisation), Demokrati och ledarskap

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta
att anta direktiv för utredningen SPO (stadens politiska organisation),
Demokrati och ledarskap.

Föredragande borgarråden Annika Billström och Leif Rönngren anför följande.

Bakgrund

Stockholms stad är en demokratiskt styrd organisation. Som organisation måste staden fungera så att det finns en tydlighet och långsiktighet i styrningen av verksamheten. Beslutsorganisationen behöver utvecklas under mandatperioden. Målet skall vara:

- ? ökade möjligheter för medborgarna att delta i beslutsprocesser och ha direkt inflytande över gemensamma angelägenheter
- ? ökade möjligheter att lokalt välja metoder och styra resurser för att nå de av kommunfullmäktige uppsatta målen
- ? en förbättrad central uppföljning och utvärdering, där verksamhetens kvalitet och likvärdighet över staden står i fokus
- ? en ökad tydlighet i de centrala styr signaler som skickats ut i organisationen
- ? en långsiktig överenskommelse mellan partierna om de konstitutionella frågorna så att politiska förändringar får genomslag i verksamhetens inriktning snarare än i omfattande förändringar av förvaltningsstrukturen.

I budgeten för år 2003 fick kommunstyrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning om stadens politiska organisation utifrån dessa utgångspunkter. Utredningen bör särskilt behandla följande:

- ? stadsdelsnämndernas deltagande stimuleras för den lokala demokratins utveckling
- ? möjligheterna till ökat brukar- och medborgarinflytande
- ? avgränsningar mellan brukarinflytande, de professionellas ansvar och den politiska styrningen
- ? relationen mellan stadsdelsnämnderna, kommunstyrelsen och de facknämnder som har uppföljningsansvar för vissa stadsdelsnämndsverksamheter
- ? utformningen av den centrala politiska organisationen i en decentraliserad kommunorganisation
- ? förtroendeorganisationens roll.

Företrädare för samtliga kommunfullmäktiges partier skall erbjudas att ingå i utredningen enligt principen om att varje parti får en ledamot samt de två största partierna, s och m, två ledamöter var.

Utredningen skall snarast se över den organisatoriska placeringen av de övergripande frågorna inom äldreomsorgen. För närvarande ligger dessa frågor på kommunstyrelsens

äldreomsorgsberedning. Utredningen skall överväga för- och nackdelar med detta jämfört med att äldreomsorgsberedningens uppgifter överförs till socialtjänstnämnden. Utredningen skall även snarast utreda vilka uppgifter, som i dag ligger inom integrationsnämndens ansvarsområde, som skall föras över till kommunstyrelsen och dess arbetsmarknads- och integrationsberedning. Dessa förändringar skall träda i kraft senast den 1 juli 2003 och utredningen måste därför lämna förslag inom dessa områden senast den 1 mars 2003.

Utredningen skall även skyndsamt lämna förslag till om ansvaret för övergripande personal- och kvalitetsfrågor skall ligga hos en personal- och kvalitetsnämnd eller kvarstå under kommunstyrelsen och dess personal- och kvalitetsutskott. Utredningen skall vidare överväga behovet av en särskild barn- och ungdomsberedning under kommunstyrelsen.

Utredningen skall nära samverka med kommunstyrelsens utredning av stadens organisation för flyktmottagandet.

Stadsledningskontoret skall tillhandahålla kansliresurser för utredningens arbete. Stadsdirektören får i uppdrag att ta fram ett förslag till organisation av stödet till utredningsarbetet. De ekonomiska konsekvenserna av denna organisation bör inarbetas i stadsledningskontorets förslag till verksamhetsplan för år 2003.

Utredningen kan välja att själv lägga delrapporter under arbetets gång. En första delrapport skall som ovan nämnt föreligga redan den 1 mars 2003 för att ligga till underlag för vissa organisatoriska förändringar vid halvårsskiftet 2003. Utredningens slutrapport skall vara klar senast den 31 december 2003.

Utredningsarbetet bör bedrivas i en anda av öppenhet och där metoder som t.ex. hearings, medborgarpaneler och elektroniska kommunikationsvägar används för att inhämta synpunkter.

Våra synpunkter

I takt med att verkligheten förändras, vi får nya kunskaper, ny teknik utvecklas och medborgarnas krav växer, ställs högre förväntningar på myndigheter och organisationer i vår omgivning. Därför måste vi, som ansvariga för stadens förtroendeorganisation befinna oss i en ständig förändring för att kunna möta dessa förväntningar och krav.

Den utvecklade demokratin ger välinformerade och intresserade medborgare som gärna vill ta sitt ansvar i den demokratiska samhällsutvecklingen. Genom att tillsätta en utredning kan vi göra en grundlig genomgång av den nuvarande organisationen. Detta är ett arbete som kräver öppenhet, dialog och mod. Det handlar om makt och hur den på bästa sätt kan utövas och spridas.

Vi anser med hänvisning till ovanstående att kommunstyrelsen beslutar

att anta direktiv för utredningen SPO (stadens politiska organisation),
Demokrati och ledarskap.

Stockholm den 13 december 2002

ANNIKA BILLSTRÖM LEIF RÖNNGREN

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Mikael Söderlund* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. avslå finansborgarrådets förslag till direktiv för utredningen SPO, (stadens politiska organisation), demokrati och ledarskap
2. anta direktiv för utredningen SPO, (stadens politiska organisation) demokrati och ledarskap i enlighet med nedan anförda synpunkter.

I takt med att samhället utvecklas och globaliseras blir det intressant att omvärdera och ompröva hur Stockholms stad bör organiseras för att på bästa sätt fungera gentemot stockholmarna.

Vad som bör vara offentliga åtaganden måste alltid omprövas. Grundprincipen bör vara att allt som medborgare ensam eller i frivilliga gemenskaper kan utföra själva, lika bra eller bättre än det offentliga, också skall utföras av de enskilda medborgarna eller genom dessa gemenskaper.

Under den förra mandatperioden ökade medborgarnas inflytande avsevärt. Genom en betydligt större valfrihet fick allt fler människor möjlighet att träffa de avgörande valen i livet. Det gällde t ex inom förskola, skola och äldreomsorg. Genom möjligheten att ombilda hyresfastigheter till bostadsrätter fick många människor möjligheten att ta makten över sina liv. Ett kraftigt minskat socialbidragsberoende gav många människor ökade möjligheter att forma sin framtid. Detta arbete har nu stannat av helt. Valfrihet har blivit ett fult ord i och med det rödgröna maktövertagandet. När t.ex. boende i miljonprogramsområden söker stöd för att fullfölja redan ingångna köpeavtal möts de av kalla handen.

Demokrati handlar inte främst om beredningar, sammanträden eller olika typer av "satsningar". Människor som känner makt i sin vardag är betydligt mer benägna att också ta ett politiskt ansvar. Det är därför viktigt att utredningen även arbetar med frågor som ökar människors reella makt över vardagen. Vi menar att utredningen även bör studera hur enskilda medborgares inflytande över demokratin kan öka genom valfrihet och pengsystem.

Den tekniska utvecklingen skapar nya möjligheter att vitalisera demokratin och det är angeläget att utreda hur nya verktyg kan användas för att utveckla den kommunala verksamheten och demokratin, såsom skett i Norrmalms och Kistas stadsdelsnämnder de senaste åren. Arbetet med e-demokrati är högprioriterat enligt stadens e-strategi och måste drivas vidare med full kraft.

Den utredning som tillsätts måste ha klara och tydliga direktiv och ha en sammansättning som garanterar ett gott inflytande och en god insyn för samtliga partier i Stadshuset. Av särskild vikt är att utredningens arbete särskiljs från demokratiberedningens, då en risk annars finns för dubbelarbete och sammanblandning.

Stockholms stad är och skall vara en demokratiskt styrd organisation. Som organisation måste staden fungera så att det finns en tydlighet och långsiktighet i styrningen av verksamheten. En utredning av hur stadens politiska organisation skall vara uppbyggd skall ha som mål att uppnå:

- ? Ökad beslutandemakt för den enskilde medborgaren.
- ? Ökade möjligheter för medborgarna att delta i kommunala beslutsprocesser.
- ? Ökade möjligheter att välja olika medel att nå de av kommunfullmäktige uppsatta målen.
- ? En förbättrad central uppföljning och utvärdering, där verksamhetens kvalitet och likvärdighet över staden står i fokus.
- ? En ökad tydlighet i de centrala styrsignaler som skickats ut i organisationen.

Utredningen bör särskilt behandla:

- ? Hur den enskilde medborgarens beslutandemakt kan öka.
- ? Möjligheterna till ökat brukar- och medborgarinflytande.
- ? Avgränsningar mellan brukarinflytande, de professionellas ansvar och den politiska styrningen.
- ? Relationen mellan kommunstyrelsen och de olika nämnderna samt mellan fack- och stadsdelsnämnderna inbördes.

- ? Utformningen av den centrala politiska organisationen.
- ? Kommunfullmäktiges arbetsformer.
- ? Förtroendemannaorganisationens roll

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Mikael Söderlund* (båda m) enligt följande.

Utredningens övergripande mål bör vara att finna former för att minska den politiska styrningen av stockholmarnas liv. En god politik är en politik som i högre grad låter stockholmarna själva besluta över sina egna liv.

Att minska politikens omfattning handlar om att öka människors frihet. Med ökad frihet kommer också ett ökat ansvar – ett ansvar som alla stockholmare i grunden kan och vill ta. Målet måste vara att flytta makten närmare stockholmarna. Verklig decentralisering handlar inte om att flytta makt från en central nämnd till en stadsdelsnämnd utan om att flytta makten över vardagen från de politiska sammanträdesrummen till människors kök eller vardagsrum.

Genom att renodla den kommunala organisationen och ompröva vilka åtaganden som kommunen skall åta sig skapas möjligheter både till satsningar inom de områden där det offentliga åtagandet bör vara starkt och till skattesänkningar. Skattebetalarnas pengar skall gå till verksamhet, inte till byråkratisk överbyggnad och politisk administration. En lägre kommunalskatt ger stockholmaren ökad frihet.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vad gäller den politiska organisationen i staden tycker vi att stadsdelsnämndsreformen inte har lyckats motsvara alla förväntningar. Många politiska beslut fattas idag närmare medborgarna, men samtidigt har en del verksamheter blivit överpolitiserade. Många medborgare upplever också att några av de lokalt mest intressanta besluten inte fattas av stadsdelsnämnderna. En omstrukturering av stadsdelsnämndernas ansvarsområden är därför nödvändigt.

Den enskilda skolans självständighet måste öka. Det finns för många hierarkiska ledningsnivåer inbyggda i det kommunala skolväsendet. Huvudmannaskapet för grundskolan flyttas därför från stadsdelsnämnderna till en kommungemensam nämnd. Stadsdelsnämnderna ska även fortsättningsvis ha ett inflytande över den lokala skolorganisationen. Genom en bättre samverkan än idag mellan socialtjänst och skola skall barn och ungdomar i riskzonen upptäckas tidigare. Det finns andra frågor som idag hanteras centralt men som skulle kunna föras till stadsdelsnämnderna. Erfarenheterna med bl a öppna nämndsammanträden och kontakten mellan väljare och förtroendevalda visar att många medborgare är intresserade av att kunna påverka den fysiska miljön i sitt närområde. Det kan t ex gälla enklare bygglovsärenden parkeringsföreskrifter och andra trafikfrågor. Denna typ av frågor, som kräver stor lokalkännedom, bör flyttas över till stadsdelsnämnderna.